

Notitie

Opdrachtgever: A. Kaashoek, KAAder Stadsadvies
Auteur: G. Bakker
Betreft: Quick scan flora en fauna De Sitterstraat
Dordrecht
Projectnummer: 1523
Datum: 28 december 2016
Status: DEFINITIEF

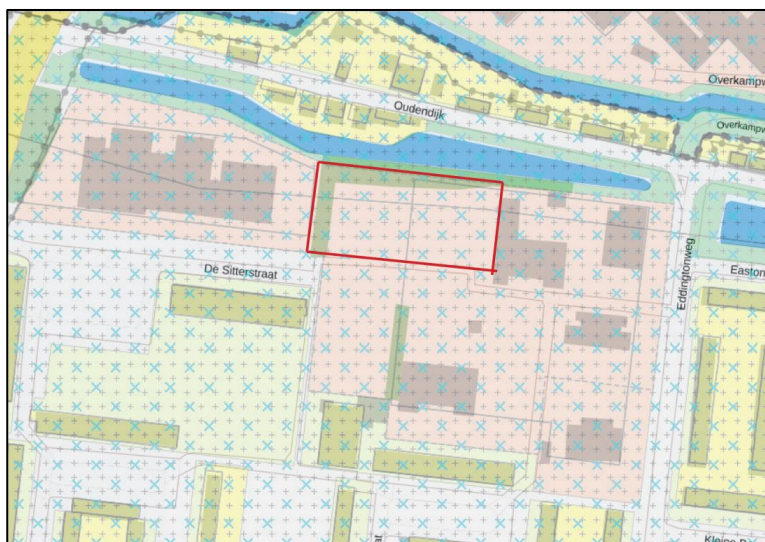


Bureau Stadsnatuur

bezoekadres:
Natuurhistorisch Museum Rotterdam
Westzeedijk 345
3015 AA Rotterdam
telefoon: 010 – 266 04 70
e-mail: info@bureaustadsnatuur.nl
www.bureaustadsnatuur.nl

Inleiding

KAAder advies heeft Bureau Stadsnatuur gevraagd een verkennend onderzoek uit te voeren in het kader van de vigerende natuurwetgeving (Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, per 1 januari 2017 vervangen door de Wet natuurbescherming). Het betreft een locatie aan de De Sitterstraat te Dordrecht. Deze locatie is in de huidige situatie onbebouwd en zal in de toekomst worden bebouwd met een tweelaags gebouw met voorzieningen voor een kinderdagcentrum voor verstandelijk gehandicapten. Rondom dit gebouw (binnen de aangegeven contour) zal buitenruimte worden gerealiseerd. Vraag is of op de locatie sprake is van beschermde flora en/of fauna en of daar rekening mee moet worden gehouden in de planning. De ligging en begrenzing van het plangebied is hieronder weergegeven.



Figuur 1. Plangebied De Sitterstraat, Dordrecht.

Methodiek

Het plangebied is onderzocht op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten die jaarrond beschermd zijn en waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een ontheffing van de Flora- en faunawet, of een ontheffing van de nieuwe Wet Natuurbescherming (vanaf 1 januari 2017 van kracht), is vereist indien aan deze ontwikkeling versturende effecten zijn verbonden. Een inschatting wordt hierbij gemaakt van de mogelijke functionaliteit van het plangebied voor wettelijke beschermde soorten.

In dit onderzoek wordt tevens beoordeeld wat de externe werking kan zijn van de voorgenomen ruimtelijke ingreep op eventueel aanwezige beschermde natuurwaarden in de omgeving, dit in het kader van de Natuurbeschermingswet (eveneens per 1 januari 2017 vervangen door de Wet natuurbescherming).

Naar aanleiding van de bevindingen wordt geadviseerd of aanvullend onderzoek naar het voorkomen van specifieke flora of fauna in een ander jaargetijde nodig is en/of er vanuit het oogpunt van wetgeving mitigerende maatregelen moeten worden genomen om beschermde natuurwaarden te ontzien.

Op 1 december 2016 is het projectgebied door een medewerker van bSR bezocht waarbij in het kader van bovengenoemde een beschrijving is gemaakt van de vanuit het oogpunt van wetgeving bijzondere flora en fauna en potenties daarvoor. De weersomstandigheden gedurende het bezoek waren geschikt om een representatief beeld te krijgen.

Resultaten

Omschrijving ecologische inrichting projectgebied

Het projectgebied bestaat voor een groot deel van de oppervlakte uit een centraal gelegen gemaaid gazon met daarin vier jonge Platanen *Platanus* sp. Aan de westzijde bevindt zich een parkeerplaats met drie grote Populieren *Populus canadensis* erlangs. Deze bevatten geen holtes en nauwelijks dood hout of afgebroken takken. In de meest zuidelijke is een oud nest van Houtduif *Columba palumbus* waargenomen. Aan de westkant van het gebied, langs de parkeerplaats, is het struweel dat op de plattegrond in figuur 1 nog staat afgebeeld, tot aan de watergang verwijderd. Langs de gehele noordrand van het projectgebied ligt tussen het gazon en de watergang een zeer dicht struweelcomplex dat bestaat uit Meidoorn *Crataegus* sp, Vlier *Sambucus nigra*, Klimop *Hedera helix*, Kornoelje *Cornus* sp, Sleedoorn *Prunus spinosa* en Struikkamperfoelie *Lonicera nitida*. Aan de oostzijde wordt het projectgebied begrensd door een school; aan de zuidzijde door een voetpad. Aan de zuidwestzijde staat direct aan dit voetpad een Plataan met daarin een oud nest van Ekster *Pica pica*.

Aanwezigheid beschermde flora

In het plangebied zijn geen strikt beschermde plantensoorten aangetroffen. Daarnaast zijn er geen aanwijzingen voor het voorkomen van dergelijke soorten in een andere periode van het jaar. Geschikte groeiplaatsen voor strikt beschermde plantensoorten ontbreken.

Aanwezigheid beschermde fauna

In het plangebied zijn enkele nesten van vogels aangetroffen en zijn volop potenties aanwezig voor vogels om te broeden. Dit geldt in hoofdzaak voor het dichte struwelencomplex. De daarin te verwachten soorten (circa 10) starten doorgaans met nestbouw en eileg vanaf begin maart. Dit geldt ook voor de buiten het struwelencomplex aangetroffen Ekster en Houtduif.

Omdat het struwelencomplex grenst aan een watergang zou het een rustplaats kunnen vormen voor Gewone pad *Bufo bufo*, Bruine kikker *Rana temporaria* en Kleine watersalamander *Lissotriton vulgaris*. Het schoolgebouw grenzend aan het projectgebied zou een verblijfplaats kunnen zijn voor Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Het projectgebied zelf is vanwege de openheid en geringe oppervlakte vrijwel zeker niet van essentieel belang voor deze en andere vleermuissoorten.

Het struwelencomplex biedt een ideale schuilplaats voor Egel *Erinaceus europaeus*, Bosmuis *Apodemus sylvestris* en Huiszittmuis *Crocidura russula*.

Voor wat betreft ongewervelde diersoorten is een breed spectrum aan algemene soorten kevers, wantsen, springstaarten, mijten, spinnen e.d. te verwachten. Deze zijn weliswaar niet opgenomen in aan de Flora- en faunawet en Wet natuurbescherming gekoppelde soortenlijsten, maar ook daarop is in principe een zorgplicht van toepassing.

Natuurbeschermingswet/Natura 2000

Het projectgebied ligt niet binnen de invloedssfeer van een beschermd natuurgebied. Er komen geen soorten voor waar in het kader van instandhoudingsdoelstellingen en andere verordeningen in het kader van gebiedsbescherming rekening gehouden hoeft te worden.

Conclusie & aanbevelingen

De uitgevoerde quick scan geeft een voldoende inschatting van voorkomende en te verwachte beschermde flora en fauna in het projectgebied. Aanvullend onderzoek is niet nodig en er hoeft geen ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd om de geplande ontwikkeling doorgang te kunnen laten vinden. Wel dienen de volgende maatregelen in acht te worden genomen om overtreding van verbodsbepalingen in de wet te voorkomen.

Indien het in het kader van de plannen nodig is om aanwezig struweel en bomen te verwijderen, dient dit in de periode oktober tot en met februari te gebeuren. Dit in verband met de voorspelbare en vrijwel zekere aanwezigheid van broedende vogels op deze plaatsen in de tussenliggende periode.

Voer rooiwerkzaamheden van het struweel alleen uit gedurende een vorstvrije periode. Eventueel aanwezige zoogdieren en amfibieën hebben daardoor kans om op eigen kracht het gebied te verlaten.

Houd in de werkwijze rekening met het feit dat soorten als Egel en Gewone pad verborgen kunnen zitten onder dicht struikgewas, enige voorzichtigheid is geboden alvorens men overgaat tot het machinaal verwijderen hiervan.

Bijlage 1 – Foto's projectgebied



Projectgebied gezien richting het westen vanaf centraal gazon.



Projectgebied gezien richting het oosten vanaf centraal gazon.



Struweelcomplex met Platanen aan noordrand projectgebied gezien vanaf het zuidwesten.



Struweelcomplex met aan noordrand projectgebied gezien vanaf het noorden.

Bijlage 2 – Veranderingen in de wetgeving

Op 15 december 2015 is de Wet Natuurbescherming door de Eerste Kamer aangenomen. De datum van de inwerkingtreding is 1 januari 2017. De Wet Natuurbescherming vervangt drie actuele wetten, te weten de Flora- en faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998. Daarmee zijn gebiedsbescherming en soortbescherming bij elkaar gebracht in één Nederlandse wet.

Deze wet beschermt de van nature in Nederland in het wild voorkomende planten en dieren. De soortbeschermingsbepalingen uit de Europese richtlijnen Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR) zijn in de Wet Natuurbescherming geïmplementeerd. Zo worden soorten en vegetatietypen die zijn opgenomen op in de bijlagen II, IV en V van de Habitatrichtlijn beschermd onder de nieuwe Wet Natuurbescherming. Beschermden Natuurmonumenten echter verliezen hun bescherming, tenzij provincies ze beschermen via provinciaal beleid. Ongeveer 200 soorten verliezen hun bescherming in vergelijking met Ffwet, voornamelijk vaatplanten en zeevissen. De zorgplicht voor alle soorten blijft bestaan. Gedragscodes blijven ook intact, zij het dat de samenstelling van beschermde soorten wijzigt en deze daarop aangepast moeten worden.

In de toekomst zal bij het vaststellen van de nieuwe Omgevingswet (naar verwachting in 2019) de Wet Natuurbescherming weer opgenomen worden, samen met vele andere wetten.

De meeste verantwoordelijkheden verschuiven van het Ministerie van EZ (met uitvoerende dienst RVO) naar provinciaal niveau. Vrijwel alle ontheffingsverlening, uitvoering van de wet en handhaving zal uitgevoerd gaan worden door de provincies. Wanneer er sprake is van een omgevingsvergunning mogen ontheffingen voor de beschermde soorten aanhaken. (Dit in tegenstelling de verplichte aanhaking waarvan in het ontwerpbesluit sprake was). Bij aanhaken moet de gemeente een volledigheidstoets uitvoeren. Met de aanvraag van een omgevingsvergunning geldt de uitgebreide procedure, en is er een wettelijke beslistermijn van maximaal 26 weken. Wanneer een ontheffing aangevraagd moet worden waarbij geen omgevingsvergunning nodig is, is deze termijn 13 weken met maximaal 7 weken verlenging.

Voor de uitvoering van haar nieuwe taken en bevoegdheden heeft de provincie Zuid-Holland een verordening en een beleidsregel in ontwerp opgesteld. De verordening bevat onder andere regels voor faunabeheereenheden en diverse vrijstellingen voor het bestrijden van schade en het uitvoeren van werkzaamheden. Ook wordt in de verordening opgenomen voor welke soorten een vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Om moment van schrijven is deze nog niet vastgesteld. In de beleidsregel staan onderwerpen als het verlenen van tegemoetkomingen in de faunaschade en de vergunningverlening voor Natura 2000-gebieden in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof.

Wet Natuurbescherming

Voor soortbescherming in relatie tot ruimtelijke ingrepen is een aantal artikelen in de nieuwe Wet Natuurbescherming van belang:

- Zorgbeginsel artikel 1.10 en 1.11: net als bij artikel 2 Ffwet is de intrinsieke waarde van soorten vastgesteld in een doelbepaling en geldt voor alle soorten, los van een beschermingsregime, een zorgplicht. Dit zorgbeginsel is vergelijkbaar met de zorgplicht in de Ffwet.
- Actieve soortbescherming, artikel 1.12. Provincies moeten verplicht beleid opstellen voor de bescherming van soorten, specifiek in hun eigen provincie. Dit beleid is nog in ontwikkeling en de inhoud nog niet bekend.

Er worden in de Wet Natuurbescherming drie beschermingsregimes onderscheiden:

- **Soorten van Vogelrichtlijn:**
Bescherming van alle in het wild levende vogels in de EU, beschreven in artikel 3.1-3.4. Dit beleid verandert deels t.a.v. Ffwet. Het begrip "opzettelijk" is bij doden, vangen en verstoring van nesten etc. opgenomen. Hieronder valt ook het begrip "voorwaardelijk opzet". De grote verandering is dat verstoring onder de nieuwe wet is toegestaan, mits de staat van instandhouding van de soort maar niet in het geding komt. Degene die de verstoring begaat, moet dan aantonen dat er geen

verstoring van wezenlijke invloed is. Verstoren van broedende vogels (op nest) en eieren blijft verboden. De provincie kan vrijstellingen maken en ontheffingen verlenen.

- **Soorten van Habitatrichtlijn:**

Bescherming van dier- en plantensoorten in artikel 3.5-3.9:

- A. die strikt beschermd zijn op grond van Habitatrichtlijn bijlage IV, Verdrag van Bern bijlage I en II, Verdrag van Bonn bijlage I.
In geval van ontheffing of vrijstelling moet aan drie voorwaarden voldaan worden: dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de handeling noodzakelijk is (diverse redenen mogelijk, waaronder die van groot openbaar belang met redenen van sociale en economische aard) en tot slot alleen wanneer er geen afbreuk gedaan wordt aan de gunstige staat van instandhouding van de soort in haar natuurlijke verspreidingsgebied.
- B. die streng beschermd zijn Habitatrichtlijn bijlage V, Verdrag van Bern bijlage III, Verdrag van Bonn bijlage II. waarvoor maatregelen moeten worden getroffen indien de gunstige staat van instandhouding in het geding is.
In geval van ontheffing of vrijstelling moet alleen voldaan worden aan de eis dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt. Hiervoor zijn maatregelen verplicht.

Ook hier is het opzetvereiste van toepassing, maar in tegenstelling tot vogels is er geen uitzondering dat 'verstoring toegestaan is zolang het niet van wezenlijke invloed is'. Via een AMvB kunnen nog nadere regels gesteld worden. De provincie kan vrijstellingen maken en ontheffingen verlenen, met in achtname van de belangen.

- **Andere soorten:**

Dit zijn de in de bijlage bij artikel 3.10 van Wet natuurbescherming genoemde soorten. Op deze bijlage staan zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Onderdeel A bevat de fauna, onderdeel B de flora.

Deze lijst is een nationale toevoeging en betreft soorten die in principe een landelijke achteruitgang kennen. In praktijk is deze bescherming lichter en verwacht wordt dat ontheffingen vrij gemakkelijk verkregen kunnen worden, aangezien er niet de zwaardere belangen gelden voor de soorten van de Europese richtlijnen. Ruimtelijke ontwikkeling is een geldig belang voor een ontheffing (art 3.10.2 onderdeel a). Opzettelijk verstoren in algemene zin, wordt voor deze groep niet genoemd als verbod. De provincies kunnen voor deze lijst vrijstellingsbesluiten maken. Op dit moment staan ook zeer algemene soorten op deze lijst; mogelijk zal er een vrijstellingsbesluit of AMvB opgesteld worden hoe hier mee om te gaan.

Provincies zijn bevoegd om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor de groep Andere soorten, waardoor bij overtreding van de verbodsbepalingen de noodzaak tot ontheffing vervalt. De provincie Zuid-Holland heeft een conceptverordening gepubliceerd, welke op 6 december 2016 is vastgesteld.

Gedragscodes vallen onder een vrijstellingsregeling. Dit blijft onder het Ministerie van EZ vallen, zij het dat het Ministerie daartoe overlegt met GS. Deze mogelijkheid staat beschreven in artikel 3.31. Bestaande gedragscodes moeten bij inwerkingtreding van de Wet Natuurbescherming opnieuw vastgesteld worden door het ministerie van EZ. Ze dienen te worden aangepast aan de nieuwe wet zodat de Gedragscode aansluit aan zowel de verbodsbepalingen en handelingen als de soortlijsten van de nieuwe wet. Voor nieuw beschermde soorten waarvoor geen mitigerende maatregelen zijn opgesteld in gedragscodes zal mogelijk een ontheffing noodzakelijk zijn.

Een door de Minister van EZ goedgekeurde gedragscode geeft vrijstelling voor de verboden bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid (soorten Vogelrichtlijn), 3.5, 3.6 tweede lid (soorten Habitatrichtlijn), of 3.10, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid, geldende verplichting tot melding (Andere beschermde soorten).

Nieuw is dat ook vogels in de gedragscodes meegenomen kunnen worden. Dit kan betekenen dat er minder vaak een ontheffingsaanvraag nodig is, maar dat veldonderzoek nog altijd nodig blijft om te bepalen welke beschermde soorten aanwezig zijn om de maatregelen daarop af te kunnen stemmen.

Een gedragscode kan namelijk gelden voor bestendig beheer maar ook voor ruimtelijke ontwikkelingen, en geldt voor alle beschermde soorten, mits de handelingen niet van wezenlijke invloed zijn.

Zorgplicht

Net als in de Ffwet is in de nieuwe Wet Natuurbescherming een zorgplicht opgenomen, een algemeen geldende fatsoensnorm voor de omgang met flora en fauna. Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen zo weinig mogelijk nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. Wanneer men weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat werkzaamheden nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen hebben, dient men dit, mits redelijkerwijs mogelijk, te vermijden of deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien onvermijdelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.